Naudojimosi Marijampolės Petro
Kriaučiūno viešąja biblioteka taisyklių
3 priedas

MARIJAMPOLĖS PETRO KRIAUČIŪNO VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS NAUDOJIMOSI INFORMACINĖMIS TECHNOLOGIJOMIS TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Naudojimosi informacinėmis technologijomis taisyklės (toliau – taisyklės) nustato naudojimosi Marijampolės Petro Kriaučiūno viešojoje bibliotekoje ir jos padaliniuose (toliau – biblioteka) esančiomis kompiuterizuotomis darbo vietomis, viešąja interneto prieiga, belaidžiu internetu ir kita skaitmenine bei technologine įranga tvarką, vartotojų teises, pareigas ir atsakomybę.

2. Bibliotekos vartotojai aptarnaujami ir paslaugos teikiamos vadovaujantis galiojančiais Lietuvos Respublikos teisės aktais bei Lietuvos higienos norma HN 18:2007 „Viešojo naudojimo kompiuterinių tinklų prieigos taškai: sveikatos saugos reikalavimai“ bei Naudojimosi Marijampolės Petro Kriaučiūno viešąja biblioteka taisyklėmis.

3. Šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos:

3.1. **Viešosios interneto prieigos taškas (VIPT)** – bibliotekos kompiuterizuota darbo vieta, kuria lankytojai gali naudotis interneto prieigai ir kitoms skaitmeninėms paslaugoms gauti;

3.2. **Registravimo sistema** – bibliotekoje naudojama vieninga viešosios interneto prieigos vartotojų registracijos ir statistikos sistema.

4. Taisyklės taikomos visiems asmenims, kurie naudojasi bibliotekos kompiuteriais, VIPT, belaidžiu internetu, programine įranga ar kita bibliotekos skaitmenine ir technologine įranga.

5. Bibliotekos kompiuterinė ir kita įranga skirta informacijos paieškai, mokymuisi, darbui su dokumentais, elektroninėms paslaugoms, bibliotekos elektroniniam katalogui ir duomenų bazėms, skaitmeniniams įgūdžiams ugdyti, edukacinei ir kūrybinei veiklai.

6. Viešosios interneto prieigos paslauga teikiama nemokamai. Už paslaugas, kurioms nustatytas mokestis (spausdinimas, kopijavimas, skenavimo paslaugos), mokama pagal bibliotekos patvirtintą mokamų paslaugų sąrašą ir galiojančius teisės aktus.

7. Taisyklės taikomos kartu su bendrosiomis Naudojimosi Marijampolės Petro Kriaučiūno viešąją biblioteka taisyklėmis ir kitais galiojančiais bibliotekos vidaus dokumentais.

II. REGISTRAVIMO IR NAUDOJIMOSI TVARKA

8. Vartotojų registravimas prie VIPT kompiuterių:

8.1. naudojimasis VIPT kompiuteriais galimas tik vartotojui užsiregistravus registravimo sistemoje;

8.2. vartotojams, kurie pirmą kartą registruojami sistemoje, suteikiami prisijungimo duomenys: nuolatinis vartotojo prisijungimo vardas (sudaromas iš vartotojo vardo ir pavardės) ir pradinis slaptažodis;

9. Kompiuterizuota darbo vieta skiriama bibliotekos darbuotojo nurodymu. Įprastai vienu kompiuteriu naudojasi vienas vartotojas, išskyrus organizuotus užsiėmimus ar darbuotojo leidimu vykdomą bendrą veiklą.

10. Naudojimosi kompiuteriais trukmė:

10.1. vartotojas kompiuterizuota darbo vieta gali naudotis iki 2 valandų per dieną;

10.2. nepilnamečiai asmenys po kiekvienos naudojimosi valandos privalo daryti ne trumpesnę kaip 15 minučių pertrauką;

10.3. esant dideliam lankytojų srautui, bibliotekos darbuotojas turi teisę sutrumpinti vieno naudojimosi seanso trukmę iki 1 valandos;

10.4. darbuotojas turi teisę nepratęsti naudojimosi laiko kitam seansui, jeigu dėl to kiti vartotojai negalėtų pasinaudoti šia paslauga.

11. VIPT kompiuteriai, aktyviai jais nesinaudojant 20 minučių, automatiškai atsijungia iš sistemos. Visi vartotojo vietiniame diske laikinai išsaugoti dokumentai yra negrįžtamai prarandami, jei vartotojas jų neišsisaugojo asmeninėje išorinėje laikmenoje ar debesų talpykloje.

12. bibliotekos darbuotojas turi teisę rezervuoti VIPT darbo vietas bibliotekos organizuojamų skaitmeninio raštingumo mokymų dalyviams, studentams, mokytojams, dėstytojams, savanoriams, stažuotojams, praktikantams ir projektų partneriams, kai darbo vietos reikalingos bibliotekos veikloms vykdyti.

13. Naudojantis garsą skleidžiančiomis programomis, vaizdo ar garso įrašais ir interneto skambučiais, privaloma naudoti ausines ir netrukdyti kitiems lankytojams. Ausines galima atsinešti asmenines arba paprašyti bibliotekos darbuotojo.

14. Baigęs darbą vartotojas privalo:

14.1. Atsijungti nuo asmeninių paskyrų, užverti visas naudotas programas, rankiniu būdu paspausti „Išeiti“ arba „Atsijungti“;

14.2. reikalingus failus saugiai išsaugoti savo išorinėje laikmenoje ar asmeninėje debesijos saugykloje;

14.3. informuoti bibliotekos darbuotoją apie darbo pabaigą.

15. Griežtai draudžiama pradėti naudotis kompiuterine darbo vieta pastebėjus, kad prieš tai buvęs vartotojas yra netinkamai atsijungęs iš sistemos ar palikęs atvirą savo paskyrą. Apie tokį atvejį būtina nedelsiant pranešti bibliotekos darbuotojui.

III. BELAIDŽIO INTERNETO NAUDOJIMAS

16. Bibliotekos erdvėse veikia nemokama belaidžio interneto prieiga („Wi-Fi“) lankytojų asmeniniams įrenginiams.

17. Belaidžio interneto prisijungimo duomenis nurodo bibliotekos darbuotojas arba jie paskelbiami viešai bibliotekos patalpose.

18. Naudodamasis belaidžiu internetu, vartotojas atsako už savo asmeninio įrenginio saugumą, techninę būklę, atnaujinimus, antivirusinės apsaugos priemones ir internete atliekamus veiksmus.

19. Biblioteka pasilieka teisę riboti prieigą prie tam tikrų interneto išteklių ar svetainių, jeigu to reikalauja tinklo saugumo užtikrinimas arba teisės aktų nuostatai.

IV. VIRTUALIOSIOS REALYBĖS IR KITOS TECHNOLOGINĖS ĮRANGOS NAUDOJIMAS

20. Virtualiosios realybės (VR) įranga, robotikos rinkiniai, 3D spausdinimo įranga, grafinės planšetės, žaidimų konsolės ir kita specializuota skaitmeninė įranga yra skirta edukaciniams, pažintiniams, kūrybiniams ir mokymosi tikslams.

21. Vartotojai visa įranga gali naudotis tik darbuotojo nurodytoje vietoje, pagal tiesioginę paskirtį ir laikantis gamintojo bei bibliotekos nustatytų saugos reikalavimų.

22. Įrangą paruošia, įjungia ir sukonfigūruoja tik bibliotekos darbuotojas. Vartotojui draudžiama be darbuotojo leidimo keisti įrangos nustatymus, liesti optinius lęšių paviršius ar valyti juos pašalinėmis priemonėmis.

23. Naudojimosi VR įranga tvarka:

23.1. vartotojas, prieš pradėdamas naudotis VR įranga, privalo išklausyti bibliotekos darbuotojo instruktažą ir laikytis pateiktų rekomendacijų;

23.2. VR įranga rekomenduojama naudotis asmenims nuo 12 metų. Jaunesni asmenys įranga gali naudotis tik atsižvelgiant į konkrečios programos/žaidimo gamintojo amžiaus cenzą bei prižiūrint tėvams (globėjams) arba užsiėmimą vedančiam darbuotojui;

23.3. vieno vartotojo VR įrangos naudojimo sesijos trukmė yra iki 30 minučių. Maksimali bendra seansų trukmė per dieną negali viršyti 60 minučių (dviejų seansų), tarp seansų privaloma daryti ne trumpesnę kaip 15 minučių pertrauką;

23.4. naudojantis VR akiniais, dėl technologijos specifikos gali atsirasti judesio ligos simptomų (svaigulys, pykinimas, akių nuovargis). Pajutus bet kokį diskomfortą, vartotojas privalo nedelsiant nutraukti sesiją, nusiimti akinius ir informuoti darbuotoją;

23.5. naudotis VR įranga nerekomenduojama asmenims, sergantiems epilepsija, turintiems širdies stimuliatorių ar stiprių pusiausvyros sutrikimų.

24. Naudojimosi žaidimų konsole trukmė yra iki 60 min. Esant dideliam vartotojų srautui, darbuotojas trukmę gali sutrumpinti iki 30 min.

V. VARTOTOJŲ TEISĖS IR PAREIGOS

25. Vartotojas turi teisę:

25.1. nemokamai naudotis VIPT ir bibliotekos kompiuteriais šiose taisyklėse nustatyta tvarka;

25.2. ieškoti informacijos internete savišvietai, naudotis elektroninių paslaugų portalu www.ibiblioteka.lt, užsisakyti leidinius, naudotis kompiuterinėmis bendravimo priemonėmis;

25.3. jungtis prie prenumeruojamų, terminuotos ir atviros prieigos duomenų bazių. Nuotolinio prisijungimo slaptažodžius prenumeruojamoms duomenų bazėms suteikia bibliotekos darbuotojai;

25.4. naudotis kompiuteriuose įdiegta legalia programine įranga ir bibliotekos technologine ar edukacine įranga (3D spausdinimo įranga, grafinėmis planšetėmis, robotikos rinkiniais), jei jos naudojimas suderintas su darbuotoju;

25.5. naudotis asmeniniais nešiojamaisiais įrenginiais ir belaidžiu internetu bibliotekos viešosiose erdvėse;

25.6. gauti darbuotojo konsultacijas:

25.6.1. individualią konsultaciją dėl naudojimosi įranga ir internetu (trukmė iki 30 min.);

25.6.2. iš anksto užsiregistravus į individualius skaitmeninio bei informacinio raštingumo mokymus (trukmė nuo 30 iki 60 min.).

26. Vartotojas privalo:

26.1. laikytis šių taisyklių, bendrųjų Naudojimosi biblioteka taisyklių ir darbuotojų teisėtų nurodymų;

26.2. atsakingai naudotis bibliotekos turtu, saugoti kompiuterius, jų priedus bei kitą technologinę įrangą;

26.3. asmeniškai atsakyti už savo asmens duomenų apsaugą ir privatumą bei kiekvieną kartą pasitraukiant nuo įrenginio įsitikinti, ar tinkamai atsijungė;

26.4. pastebėjus įrangos gedimą, saugumo incidentą ar programos sutrikimą, nedelsiant pranešti darbuotojui ir pačiam nebandyti šalinti gedimo;

26.5. prieš naudojant asmeninę išorinę atmintinę (USB raktą, išorinį diską), patikrinti ją kompiuteryje įdiegta antivirusine programa.

27. Vartotojui draudžiama:

27.1. perduoti bibliotekos suteiktus prisijungimo duomenis tretiesiems asmenims, naudotis svetimais naudotojo vardais, slaptažodžiais ar svetimu skaitytojo pažymėjimu;

27.2. be darbuotojo leidimo įjungti, išjungti ar perkrauti kompiuterį, atjungti techninę įrangą arba keisti jos laidų jungtis;

27.3. savavališkai diegti, atsisiųsti ar bandyti programas iš interneto, keisti operacinės sistemos, naršyklių parametrus bei kompiuterio darbo aplinką;

27.4. jungti bibliotekos laidinio interneto tinklo laidą į asmeninius nešiojamuosius kompiuterius;

27.5. naršyti pornografiniuose, erotinio pobūdžio, smurtą, terorizmą, rasinę, tautinę ar religinę neapykantą bei kitokią nusikalstamą veiklą propaguojančiuose tinklalapiuose;

27.6. elektroniniu paštu ar kitais kanalais platinti elektronines šiukšles (SPAM), piktybines programas, virusus arba bandyti įsilaužti į kitas kompiuterines sistemas;

27.7. rašyti įžeidžiančius, šmeižikiškus, neapykantą kurstančius ar kitus Lietuvos Respublikos teisės aktus pažeidžiančius komentarus internete;

27.8. pažeisti autorių teises, neteisėtai kopijuoti, platinti ar viešinti autorių teisių saugomus kūrinius (filmus, muziką, knygas, programinę įrangą);

27.9. vartoti maisto produktus ir gėrimus šalia kompiuterio ar kitų jautrių bibliotekos įrenginių,

27.10. savavališkai ardyti bibliotekos įrangą ar naudoti ją ne pagal paskirtį;

27.11. triukšmauti, garsiai kalbėti telefonu, trukdyti kitiems lankytojams ar darbuotojams.

VI. ATSAKOMYBĖ IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

28. Vartotojas asmeniškai atsako už visus veiksmus, vykdytus viešojoje interneto erdvėje, bibliotekos informacinėje sistemoje ar naudojantis kita įranga, taip pat už teisės aktų pažeidimus, padarytus naudojantis šiomis paslaugomis.

29. Vartotojai patys atsako už savo asmens duomenų saugumą. Biblioteka neatsako už vartotojo neišsaugotus duomenis, asmeninių paskyrų privatumą, jei vartotojas paliko darbo vietą neužsidaręs programų ar netinkamai atsijungęs nuo sistemos.

30. Pažeidus šias taisykles, bibliotekos darbuotojas turi teisę įspėti vartotoją (raštu arba žodžiu), o vartotojui nereaguojant:

30.1. nutraukti vykstančią naudojimosi sesiją;

30.2. laikinai apriboti arba visiškai atimti teisę tam tikrą laiką naudotis bibliotekos kompiuteriais, interneto prieiga bei kita technologine įranga;

30.3. veikti pagal registravimo sistemos administravimo tvarką dėl vartotojo paskyros blokavimo.

31. Vartotojas už Bibliotekos turtui ar įrangai padarytą materialinę žalą atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka. Kai žalą padaro nepilnametis asmuo, nuostolius visiškai atlyginti privalo tėvai arba globėjai.

32. Taisyklės skelbiamos bibliotekos interneto svetainėje ir bibliotekos patalpose. Naudodamiesi kompiuteriais, VIPT ar kita skaitmenine įranga, vartotojai patvirtina, kad sutinka su šiomis taisyklėmis ir įsipareigoja jų laikytis.